

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

ב"ה

תיק 1084672/3

בבית הדין הרבני תל אביב יפו

לפני כבוד הדיינים:

הרב צבי בן יעקב – אב"ד, הרב יצחק הדאיה, הרב משה בצרי

התובע: פלוני (ע"י ב"כ עו"ד אופק תבור)

נגד

הנתבעת: פלונית (ע"י ב"כ עו"ד עידית ארואץ)

הנדון: משמורת שאינה משותפת למרות זמני שהות שווים – בין זמני שהות לשוויון באחריות ההורית

פסק דין

הצדדים התגרשו זה מזה כדת משה וישראל בכ"ה באלול תשע"ו (8.9.16). מנישואיהם נולדה הבת [ע'] (ילידת אלול תשע"ד – ספטמבר 2014). מאז הגירושין, הבת [ע'] היא במשמורת האם.

הצדדים מתדיינים בפנינו בעניין משמורת הבת. האב טוען שהואיל זמני שהות הם שוויוניים, ממילא יש לקבוע כי המשמורת היא משותפת. מנגד העלתה האם טענות בעל פה ובכתב כי משום טובת הילדה היא צריכה להיות במשמורת שלה, שכן האב אינו מתאים להיות הורה משמורן – אף לא במשמורת משותפת. האם העלתה טענות בדבר התנהגות לא ראויה של האב כלפי הבת, אך עניין זה לא הוכח במסגרת הדיון, והאם, כדבריה, תפנה בעניין לשירותי הרווחה.

בעבר פנינו לשירותי הרווחה בחולון לשם קבלת תסקיר בעניין המשמורת. שירותי הרווחה ציינו בפנינו, שהואיל וההורים חולקים ביניהם את זמני שהות, הרי שמבחינת שירותי הרווחה מתקיימת משמורת משותפת הלכה למעשה, ואם כן אין צורך בתסקיר.

דעת בית הדין היא שעניין המשמורת אינו נגזר בהכרח מחלוקת זמני שהות. יכולים הורים לחלוק ביניהם זמני שהות, אולם עם זאת לילד צריך להיות עוגן – הורה שאחראי כלפיו ושיקבל החלטות, גם אם בשיתוף עם ההורה השני. לא יכול להיות מצב שבו שני הורים שאינם מסוגלים להסכים ביניהם כמעט בשום נושא ועניין הקשור לבתם המשותפת יישאו באחריות הורית משותפת, כאשר בכל מחלוקת קטנה תתקבל ההכרעה ב'בית דין שקול', כ'ששנים אוחזים' בילד, ואין הורה שדעתו היא המכרעת והקובעת (לא מדובר בשאלות של אפוסטרופסות, כגון טיפולים רפואיים, אלא בשאלות שגרתיות).

אנו סבורים שמשמורת משותפת יכולה להתקיים בין הורים שמערכת היחסים ביניהם מבוססת על רוגע והבנה, ובעיקר, שאין ביניהם עוינות. דבר זה לא קיים בנדון דידן, ועל כן הוא דורש הכרעה. דעתנו כי המשמורת המשותפת – או בהגדרתה החדשה 'אחריות הורית משותפת' – בנדון שלפנינו היא מתכוונת לבעיות, מחלוקות ומלחמות בלתי פוסקות, תמידין כסדרן, כאשר בית הדין

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

יצטרך להכריע כל יום בשאלות 'הרות גורל', 'מ'חוט' ו'שרוך נעל' ועד לעגילים (ראה פרוטוקול הדיון מיום זה, י"א באדר ב' התשע"ט – 18.3.19).

בהתאם להלכה הרי ש"הבת אצל האם", דהיינו במשמורת האם. כך מצאנו בגמרא בכתובות (קב, ב):

במשנה שם (כתובות קא, ב) נאמר:

הנושא את האשה ופסקה עמו כדי שיזון את בתה חמש שנים, חייב לזונה חמש שנים. ניסת לאחר ופסקה עמו כדי שיזון את בתה חמש שנים, חייב לזונה חמש שנים. לא יאמר הראשון "לכשתבא אצלי אזונה", אלא מוליך לה מזונותיה למקום שאמה.

ומזה מוכיחה הגמרא (שם קב, ב) שהבת אצל האם: "אמר רב חסדא: זאת אומרת: בת אצל אמה." ופירש רש"י שם: "למדנו שכן הוא הדין שתגדל הבת אצל אמה."

כך פסק הרמב"ם (אישות פרק כא הלכה יז): "והבת אצל אמה לעולם, ואפילו לאחר שש." וכך פסק הרא"ש (כתובות פרק יב סימן ד), וכן נפסק בשולחן ערוך (אבן העזר סימן פב סעיף ז) ש"הבת אצל אמה לעולם".

דין זה, שתהא "הבת אצל אמה", הוא תקנת חכמים כדי שהאם תחנך ותרגיל אותה בדרך הנשים. כך מבואר בתשובת ר"י מיגאש (סימן עא). הר"י מיגאש הביא תשובות רב שרירא גאון ובה"ג ש"הבת אצל אמה לעולם" – אף בהורים גרושים, וכתב:

מכל מקום להורות הלכה למעשה בכל כיוצא בנדון זה בפרטות אם יארע, נראה ללכת בעקבות הגאונים ז"ל הנזכרים ובקבלתם ולהמשך אחר סברתם, ובו נפסק הדין ונדון כשיתאמת אצלינו תועלת הבת בזה להיות שהאם על כל פנים יותר משמרתה מהאב, והיא המלמדת אותה ומדריכתה במה שיצטרכו הבנות להתלמד ולהרגיל בו, כמו הטויה והפקוח בצרכי הבית וכל יוצא בזה, וללמד אותה דרך הנשים ומנהגם, וכל זה אינו ממלאכת האב ולא מטבעו.

וכל זה תקנת חכמים, שהאם יכולה ללמד את הבת ותבין יותר לאופיה ואיך להדריכה ולהנכה. ודין זה הוא אף בגרושה, כאמור, וכך מצאנו בתשובות הגאונים (גנזי קדם, חלק ג עמ' סד; מרמרשטיין, סימן יד) גם תשובה מרב יוסף גאון, וזו לשונה: "והכין אסיקו רבנן דמתיתבתא, דאורח ארעא למהוי בת אצל האם, כל זמן דלא מנסבא לבעל." וכן כתב בה"ג (הלכות כתובות): "ואי איכא ינוקא ליהוי גבי אבוה, בת תקינו רבנן דתהוי גבי אמה, דמגמרה לה כל מילי דנהיגי בנשי, אבל בן אצל האב." וכן פסקו הראשונים: העיטור (אות פ פסיקתא), סמ"ג (לאווין פא), שיטה מקובצת (כתובות קא, ב) בשם תלמידי רבנו יונה, רבנו ירוחם (תולדות אדם וחוה נתיב כג חלק ג, מישרים נתיב כג חלק ט), המאירי (כתובות קב, ב) והתשב"ץ (חלק ג סימן ריח).

לא נצרכנו להאריך בעניין מאחר שבני הזוג מוכרים לנו מהדיונים הרבים שהיו לפנינו שבאמצעותם יכולנו להתרשם משני ההורים.

התרשמנו מהאב שאכן הוא הורה מסור מאוד לבתו ומוכן להקדיש לה שעות רבות. אך עם זאת התרשמנו שהאם ראויה יותר להיות הורה משמורן ומי שיישא באחריות ההורית. העדיפות בנדון דידן של האם על האב היא ברורה ביותר מכל בחינה.

האב עותר למשמורת משותפת בטענה שממילא ההורים חולקים זמני שהות באופן שוויוני. ועל כך נאמר: מדובר בהורים שמערכת היחסים ביניהם עוינת ביותר, כפי שנוכחנו לראות במהלך הדיונים והבקשות שהיו במסגרת התדיינות הצדדים במשך כשנתיים ומחצה. כאמור, משמורת

מדינת ישראל

בתי הדין הרבניים

משותפת יכולה להתקיים בהסכמה, כאשר מערכת היחסים בין ההורים היא רגועה, והם יכולים להגיע להסכמות. בנדון שלפנינו מדובר במערכת יחסים המלווה בעוינות רבה, בוטות ושנאה.

נוצר הרושם כי מלחמתו של האב למשמורת משותפת אינה טובת הבת. כל עניינו הוא להפסיק לשלם מזונות לאם, וגם מלחמה על כבוד מדומה. אנו סבורים כי אכן על האם לשתף יותר את האב בכל הקשור לבת, אולם כל זה כפוף להיות תגובותיו מתונות ולא אגרסיביות ומתלהמות.

שאלנו את בא כוח האב: אם נקבע משמורת משותפת, היכן תלמד הבת, בעיר מגורי האם או בעיר מגורי האב? על כך השיב שהם יכולים להגיע להסכם. בית הדין סבור ששני הורים אלה אינם מסוגלים להגיע להסכם, בוודאי לא בדברים עקרוניים, גדולים וחשובים, ועל כן ישנה חשיבות במקרה זה לקבוע אחריות הורית של ההורה שבעינינו הוא ההורה המתאים יותר להיות נושא באחריות ההורית.

כאמור, התרשמנו שהאם במקרה שלפנינו היא המתאימה באופן הברור ביותר להיות ההורה שיישא באחריות ההורית, ועל כן אנו מחליטים כי הבת [ע'] תהיה במשמורת האם.

ניתן ביום י"א באדר ב' התשע"ט (18.3.2019).

הרב משה בצרי

הרב יצחק הדאיה

הרב צבי בן יעקב – אב"ד

עותק זה עשוי להכיל שינויי ותיקוני עריכה